

Lett å bli lurt av sikret pris!

Av sivilingeniør Tor Sveine, Nordisk Energikontroll AS

I anlegg hvor man kan benytte flere energikilder til oppvarming kan det være lurt å benytte seg av finansiell prissikring i energiavtalen. Slike avtaler tegnes med kraftleverandøren. Gjør man det riktig vil det gi sikring mot høye energipriser og det gir forutsigbarhet for energikostnadene.

Det viser seg at det knytter seg usikkerhet rundt hvordan man skal håndtere slike avtaler og hvilken energipris man skal legge til grunn ved valg av energikilde. Denne artikkelen tar for seg litt av problematikken og gir anbefaling for hvordan det bør gjøres. Artikkelforfatteren Tor Sveine arbeider i Nordisk Energikontroll. Selskapet bistår flere kunder med valg av energikilde og har spesialkompetanse på dette.

Hvordan få full uttelling med riktig energivalg?

For å forklare hvordan energivalget gjøres og hvor mye man sparer er det enklest å gå gjennom et eksempel. Vi tar for oss en situasjon hvor vi har spotpris på 80 øre/kWh, ekvivalent oljepris er 40 øre/kWh og en finansiell prissikring (se faktaboks) på 30 øre/kWh. Hva bør man gjøre i dette tilfellet? I ulike sammenhenger har jeg presentert dette for kunder. Størstedelen av kundene tror at strøm er riktig å velge i dette eksempelet. Vi regner gjennom og sjekker om de har rett.

For enkelhets skyld settes energibruken til 1 kWh og man har sikret hele energivolumet. Man bruker altså akkurat det samme som man har sikret.

Alternativ 1 gartneren velger å kjøre strøm

Kostnad for strøm er 80 øre

Kostnad for olje er 0 øre (oljekjelen er skrudd av, forbruk av olje er 0)

Inntekt fra finansiell prissikring blir $(80-30)=50$ øre

Ved å bruke strøm som energivalg blir resultatet:

80 øre for fysisk energi – 50 øre i inntekt på finansiell prissikring = 30 øre.

Dette høres jo bra ut!

Hva om vi velger olje som energivalg?

Alternativ 2 gartneren velger å kjøre olje

Kostnad for strøm er 0 øre (el.kjelen er skrudd av, forbruk av strøm er 0)

Kostnad for olje er 40 øre

Inntekt fra finansiell prissikring blir $(80-30)=50$ øre

Ved å bruke olje blir resultatet:

40 øre for fysisk energi – 50 øre i inntekt på finansiell prissikring = -10 øre.

I dette eksemplet får vi at energien koster -10 øre! Dette representerer altså en inntekt.

I regneeksemplet ser vi at man at man har en mulig gevinst på fysisk energivalg på 40 øre og en gevinst fra finansiell sikring på 50 øre. Det betyr at de som velger å kjøre strøm i denne situasjonen gir avkall på den fysiske gevinsten på 40 øre!

Ut fra dette regneeksemplet kan vi trekke følgende:

1. Benytt alltid den energikilden som har lavest fysisk pris
2. Inntekt (eller kostnad) fra finansiell prissikring trenger vi ikke å ta hensyn til. Den er låst til den aktuelle avtalen du har med din energileverandør.

Så langt er alt greit. Det hele er ganske enkelt. Kun en regel:

”Benytt alltid den energikilden som har lavest fysisk pris”.

Det viser seg imidlertid at noen kraftleverandører klarer å rote til dette bildet når man ligger i en kraftportefølje sammen med andre energibrukere.

Hvordan skal finansielle avtaler avregnes i en kraftportefølje?

I kraftbransjen snakker man om tre måter å avregne en finansiell avtale for flere kunder i samme portefølje: A) Sentralt oppgjør, B) Avregning etter forbruk og C) Avregning etter forventet forbruk.

- A. Sentralt oppgjør er beregnet på konsern som kjøper inn på flere adresser. Det finansielle oppgjøret gjøres mot hovedkontoret i konsernet, som selv fordeler oppgjøret.
- B. Avregning etter forbruk benyttes fortsatt av en del energileverandører. Den baserer seg på at kunden får sin andel av den finansielle kontrakten avhengig av hva de har brukt av strøm. Dvs. hvis kunden velger å skru av el.kjelen sin og bruke olje istede vil han ikke få finansiell inntekt. Inntekten blir ikke borte men tilfaller de andre i porteføljen. Tilsvarende åpner modellen for spekulasjon dersom den finansielle avtalen er så dårlig at den representerer en kostnad i stede for en inntekt. Hvis man ikke bruker strøm vil kostnaden påføres de andre i porteføljen. Kraftleverandøren pleier å sikre seg litt her. Hvis alle skrur av må allikevel kostnaden fordeles på de som er med i porteføljen. Denne modellen egner seg dårlig for kunder som kan benytte flere energikilder. Ut fra eksemplet over ser man at hvis man hadde kjørt strøm ville man gitt avkall på den potensielle fysiske gevinsten. Tilsvarende hvis man hadde gått over til olje ville man mistet den finansielle gevinsten.

- C. Den tredje modellen som er avregning etter forventet forbruk er den riktige å bruke når man kan velge mellom flere energikilder. Med denne modellen får man finansielt oppgjør basert på sitt forventede forbruk. Dvs. hvis du har forventet forbruk på 1 GWh av porteføljens totale forventede forbruk på 10 GWh, så er det det som er nøkkelen for avregningen. Det forventede forbruket avtales med kraftleverandøren i forkant, og er derfor uavhengig av hvordan det fysiske energivalget blir gjort.

Anbefaling

Norsk Gartnerforbund har nylig inngått avtale med Hafslund på strøm. Vi anbefaler at alle gartnere vurderer denne avtalen. Vi har vært med på å kvalitetssikre hvordan de avregner finansielle avtaler mot sine kunder. De bruker "avregning etter forventet forbruk". I tillegg går det fram fra fakturaen hva det finansielle avtalen representerer av inntekt/kostnad. Figur 1 viser eksempel på underbilaget til fakturaen fra Hafslund Strøm. Denne er delt opp i tre produkt: Strøm, nettleie og finansielt oppgjør. Hvis du allikevel vurderer å tegne strømvatle med andre leverandører bør du kontakte NGF sine energiekspert for kvalitetssikring før du signerer.

Avregningen refereres til den første i hver periode. Er måleren avlest på annen dag vil målerstanden bli justert til nevnte dag.

Avregningen er basert på følgende målinger:

Målnummer	Periode	Målerstand	Konstant	Forbruk	Avlesningsmåte
1	01.02.11 - 01.03.11	0 - 0	1	135687 kWh	Avlest av nettselskapet
Forbruk i perioden 01.02.11 - 01.03.11				= 135687 kWh	

Hafslund Strøm	Periode	Forbruk	Strømpris (Kraftpris)	Sum kr
Produkt: Strøm				
Strømkostnad	01.02.11 - 01.03.11	135687 kWh	52,734 øre/kWh	71 553,17
Fastbeløp	01.02.11 - 01.03.11		300,00 kr/år	23,01
Sum strøm				71 576,18

Hafslund Nett AS	Periode	Forbruk	Pris nettleie	Sum kr
Produkt: Nettleie				
Nettleie	01.02.11 - 01.03.11	135687 kWh	7,400 øre/kWh	10 040,84
Forbruksavgift	01.02.11 - 01.03.11	135687 kWh	11,210 øre/kWh	15 210,51
Effekt	01.02.11 - 01.03.11	200,00 kW	95,00 kr/kW	19 000,00
Effekt	01.02.11 - 01.03.11	130,00 kW	90,00 kr/kW	11 700,00
Fastbeløp	01.02.11 - 01.03.11		415,00 kr/mnd	415,00
Sum nettleie:				56 366,35

Andre poster	Netto-beløp (kr)	MVA-sats(%)	MVA (kr)	Sum kr
Produkt				
Finansielt oppgjør	-9 960,67	0,00	0,00	-9 960,67
Finansielt oppgjør	-4 792,03	0,00	0,00	-4 792,03
Sum andre poster	-14 752,70		0,00	-14 752,70

Figur 1 Utsnitt av faktura fra Hafslund Strøm som viser finansielt oppgjør

Faktabokser.....

Fysiske energipriser, hva menes med det?

I kraftbransjen snakker man ofte om fysiske priser og finansielle priser. Når man snakker om fysisk kraft mener man den elektriske kraft som benyttes i anlegget. Dvs. det som måles på strømmåleren til enhver tid. På samme måte som for strøm blir det riktig å snakke om fysisk energibruk også når det gjelder andre energikilder som olje, gass og bio. Årlig energibruk til oppvarming av gartneriet består vanligvis av en miks av energikilder. Total energibruk er summen av disse energikildene og representerer den fysiske energibruken i anlegget. Handel med fysisk kraft gjøres av kundens kraftleverandør på NordPool Spot AS (tidligere NordPool).

Finansiell prissikring, hva er det?

En finansiell kontrakt eller forward kontrakt er en avtale man kan kjøpe i markedet. Denne avtalen har ikke noe med den fysiske energibruken i gartneriet, men er et verdipapir. Kjøp og salg av slike avtaler gjøres på NASDAQ OMX (tidligere Nord Pool) og det er kundens strømleverandør som står for dette og avregner kontrakten mot sluttkunden.

En forwardkontrakt innebærer ganske enkelt en enighet om en fremtidig pris for et gitt strømvolum. Kjøper og selger kan for eksempel bli enige om at prisen pr kilowatttime for en gitt tidsperiode neste år er 40 øre. Prisen er den som gjelder her og nå. Den sikrede prisen avregnes mot gjennomsnittet av spottprisen fra forwardkontrakten starter til den utløper. Hvis spotsnittet er 50 øre og den sikrede prisen 40 øre, utbetales 10 øre gjennom avtalen. Har spotsnittet derimot vært 30 øre, må man betale 10 øre. I begge tilfeller blir prisen 40 øre som prissikringen tilsier.

Ekvivalent oljepris

Ekvivalent oljepris er oljeprisen korrigert, slik at den kan sammenlignes mot kraftprisen.

Nordisk Energikontroll AS

Nordisk Energikontroll AS ble etablert i 1996 og har siden den gang bygget opp en anerkjent og erfaren bedrift. De holder til i sentrale og moderne lokaler på Olavsgaard i Skedsmo kommune.

De ansatte har høy kompetanse innenfor energi, varmeteknikk og varmepumper. Nordisk Energikontroll har spesialisert seg på lokal energiproduksjon og miljøvennlig energibruk i større varmeanlegg.

De bistår sine kunder med varmepumper, valg av energikilde, nett-tariffer og enøk i fyrhuset. Selskapet har egenutviklede løsninger med det siste innen kommunikasjon og datateknologi.